

Halvårsrapport for utdanning, vår 2023

Skrevet av Mads Gravås, utdanningsråd ved Norges delegasjon til EU

Contents

Oppsummering og innledning	2
Vårens viktigste saker	3
European Year of skills/Det europeiske kompetanseåret lansert 9. mai 2023	3
Kommisjonens arbeid våren 2023	4
Automatisk og gjensidig godkjenning av eksamensbeviser for videregående utdanning og høyere utdanning og resultater av læringsopphold i utlandet	4
Forslag til rådsanbefalinger om digital utdanning og opplæring og om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter	5
Rådets arbeid våren 2023	6
Det svenske formannskapet	6
Rådskonklusjoner om ferdigheter og kompetanser for det grønne skiftet	7
Rådskonklusjoner om ytterligere steg or å gjøre automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring en realitet	8
Resolusjon om Det europeiske utdanningsområdet	9
Forventninger fremover	9
Ny Trio-formannskap Spania-Belgia-Ungarn	9
Spansk formannskap høsten 2023	10
Kommende initiativer fra Europakommisjonen	11

Oppsummering og innledning

Våren 2023 har vært preget av de samme sakene som høsten 2022 som Russlands invasjon av Ukraina, økt geopolitisk spenning høye energipriser og økte levekostnader. Europakommisjonens arbeidsprogram for 2023 legger sterk vekt på behov for solidaritet og samhold internt i EU, og med nære partnere for å løse disse utfordringene. Norge har styrket sitt samarbeid med EU, og i april 2023 inngikk Norge og EU en grønn allianse. Avtalen er ikke juridisk bindende, men representerer en viktig enighet om hva som er prioriterte områder i det grønne skiftet fremover både for EU og Norge.

I en krisesituasjon er det behov for langsiktighet og stø kurs. Økende global usikkerhet krever at EU styrker sin motstandskraft og strategisk autonomi. Etterdønningene etter pandemien og den pågående krigen i Ukraina har gitt økt forståelse for kriseberedskap, styrke internasjonale partnerskap, viktigheten av verdier og demokrati, og nødvendigheten av å gjennomføre av det grønne- og digitale skiftet.

Utdanning og kompetanse er helt sentralt for å løse de utfordringene Europa står ovenfor. Det er derfor EU har lansert Det europeiske kompetanseåret og kompetanse er videre helt sentralt for å realisere for eksempel EUs grønne industriplan. Det europeiske kompetanseåret skal styrke Europas konkurransekraft, øke deltakelse i arbeidslivet og bedre folks ferdigheter og kompetanse. Europa står ovenfor de samme utfordringene med en aldrende befolkning, mindre ungdomskull og en økende mangel på kvalifisert arbeidskraft (både lav- og høy formalkompetanse). Utdanningssystemene kan ikke løse alle problemer med mangel på kompetanse, men klare prioriteringer og bedre dimensjonering kan gi bedre samsvar mellom hva utdanningssystemene leverer, og det samfunnet har behov for. Samarbeid mellom ulike sektorer, mer læring på jobben og nå ut til de som ikke er i arbeid er viktige løsninger.

Det overordnede målet for utdanningssamarbeidet i EU er å bygge Det europeiske utdanningsområdet innen 2025. Dette målet danner rammen for Europakommisjonens og medlemsstatenes satsninger og initiativ på utdanningsfeltet. Norge deltar i det europeiske utdanningssamarbeidet gjennom vår deltakelse i Erasmus+. 2023 er året for midtveisevalueringen av Det Europeiske utdanningsområdet og det svenske formannskapet har våren 2023 levert viktige rådskonklusjoner og resolusjoner om hvordan utdanning kan bidra til det grønne skiftet, intensjon om realisering av Det europeiske utdanningsområdet 2025 og gjensidig godkjenning av utdanning.

1. juli 2023 tok Spania over formannskapet i EU. På utdanningssiden vil det spanske formannskapet fokusere på utdanning og opplærings bidrag til EUs åpne strategiske autonomi, fremme felles verdier og europeisk medborgerskap, gjøre fremskritt om etableringen av Det europeiske utdanningsområdet, fortsette å støtte god politikkutvikling på utdanningsområdet, øke tilgang og kvalitet i digital utdanning, støtte til kjønnsperspektivet i digital undervisning og få til et større engasjement i fag- og yrkesfaglig opplæring.

Det spanske formannskapet planlegger rådskonklusjoner om digital utdanning og opplæring og utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og demokratisk medborgerskap.

EU har også fortsatt med å mobilisere betydelige ressurser for å hjelpe ukrainske flykninger, og en samlet oversikt på utdanningsområdet kan sees [her](#).

Vårens viktigste saker

European Year of skills/Det europeiske kompetanseåret lansert 9. mai 2023

[Det europeiske kompetanseåret](#) ble [offisielt lansert](#) 9 mai 2023 og varer i ett år, og er planlagt tatt inn i EØS-avtalen. Det er opprettet en nasjonal koordinator i hvert medlemsland for å koordinere aktivitetene som skal foregå i 2023-24. Det er Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) som innehar rollen som nasjonal koordinator for Norge. Det europeiske kompetanseåret finansieres av eksisterende EU-program som Erasmus+, Horisont Europa, the European Social Fund Plus (ESF+), the Recovery and Resilience Facility, the Digital Europe Programme og en rekke andre tiltak.

Det europeiske kompetanseåret skal styrke Europas konkurransekraft, øke deltakelse i arbeidslivet og bedre folks ferdigheter og kompetanse. Å styrke livslang læring skal primært skje gjennom å:

- Investere i utdanning og opplæring som er mer effektiv og inkluderende.
- Styrke relevans (folks ferdigheter og kompetanse). Dette skal skje gjennom samarbeid mellom arbeidslivets parter og andre interessenter slik at folks ferdigheter og kompetanse møter arbeidsmarkedet behov.
- Avstemme folks ambisjoner med de ferdigheter som kreves på arbeidsmarkedet spesielt i forhold til det grønne og digitale skiftet. Å nå ut til nye grupper er viktig, spesielt kvinner i sektorer der de er underrepresenterte, unge mennesker og folk som ikke er under opplæring eller utdanning.
- Tiltrekke arbeidskraft til Europa fra tredjeland med de rette ferdighetene. Det skal bli lettere å godkjenne kvalifikasjoner for tredjelands borgere.

Europa står ovenfor de samme utfordringene med en aldrende befolkning, mindre ungdomskull og en økende mangel på kvalifisert arbeidskraft (både lav- og høy formalkompetanse). Det grønne og digitale skiftet gir nye muligheter, og det å ha de rette ferdighetene er nødvendig for å lykkes på arbeidsmarked og i samfunnet for øvrig. Det grønne og digitale skiftet skal videre være rettferdig og inkluderende, samtidig som Europas konkurransekraft og motstandsdyktighet skal øke.

Mangelen på arbeidskraft hemmer produksjon og tjenesteleveranser i flere sektorer, spesielt innen bygg- og anlegg, helse, teknologi og ingeniøryrker. Europa henger også etter med utvikling av digitale ferdigheter og i 2021 hadde kun 54% av voksne i Europa grunnleggende digitale ferdigheter ([the Digital Economy and Society Index](#)), mens målsetningen er at 80% skal ha det innen 2030. En aldrende befolkning og mindre ungdomskull stiller krav til kompetanseheving og produktivitetsøkning.

Det europeiske kompetanseåret er også om å tiltrekke arbeidskraft til Europa fra tredjeland med de rette ferdighetene. Det skal bli lettere å godkjenne kvalifikasjoner for tredjelands borgere, og det svenske formannskapet til EU har levert rådskonklusjoner om ytterligere steg om å gjøre automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring en realitet. Det er også utviklet nye initiativer for å legge til rette for å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra tredje land som EU Talent Pool. Det vises til Arbeids- og sosialråden ved EU-delegasjonen sin [halvårsrapport våren 2023](#) for en fyldigere omtale av det europeiske arbeidsmarkedet, demografiske endringer og nye initiativer for rekruttering av arbeidskraft fra tredjeland.

1. februar ble meldingen om [Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age](#) lagt frem. Planen skal være et europeisk tilsvarende på den amerikanske klimapakken Inflation Reduction Act (IRA). Den skal styrke europeisk konkurransevne og tiltrekke investeringer. Planen handler om tiltak for å øke

hurtigheten i den grønne omstillingen i Europa, og har fire søyler; regulatorisk, finansiering, kompetanse og handel. Behovet for tilgang på nok og rett kompetanse for den grønne og digitale omstillingen er stort. For ytterligere informasjon om Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age og oppfølging vises det til rapporter fra næringsrådene ved EU-delegasjonen.

23. juni 2023 arrangerte Norges delegasjon til EU, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse og Kunnskapsdepartementet seminaret «*Prepared for an ever-changing reality: How to meet future skills need?*», med deltakelse fra blant annet daværende forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe, direktør for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse Sveinung Skule og Deputy-Director General Stefan Olson i Directorate-General Employment, Social Affairs and Inclusion. [Meld. St. 14 \(2022–2023\)](#) Utsyn over kompetansebehovet i Norge (Utsynsmeldingen), Kompetansebehovsutvalgets [rapport](#) om kompetansebehov for grønn omstilling ble presentert på seminaret, samt fra Europakommisjonen om hvorfor Det europeiske kompetanseåret er viktig. Det ble også presentert hvordan tiltak i Erasmus+ (European University Initiative og Centres for Vocational Excellence) kan bidra til å løse felles utfordringer Europa står ovenfor.

Seminaret fikk satt søkelys på at økt mangel på kvalifisert arbeidskraft, økt antall eldre, reduserte barnekull samtidig som en stor del av den voksne befolkningen ikke er i arbeid er felles utfordringer for hele Europa. Utsynsmeldingen og Kompetansebehovsutvalgets rapport ble godt mottatt, noe som viser at norsk politikktutvikling er relevant, men også at der er behov for felles problemløsning.

Utdanningsystemene kan ikke løse alle problemer med mangel på kompetanse, men klare prioriteringer og bedre dimensjonering kan gi bedre samsvar mellom hva utdanningssystemene leverer, og det samfunnet har behov for. Samarbeid mellom ulike sektorer, mer læring på jobben og nå ut til de er utenfor arbeidsstyrker, krever fleksible løsninger. Dette er noen av de løsningene som ble diskutert på seminaret.

Kommisjonens arbeid våren 2023

Automatisk og gjensidig godkjenning av eksamensbeviser for videregående utdanning og høyere utdanning og resultater av læringsopphold i utlandet

Europakommisjonen publiserte 23. februar 2023 en [gjennomføringsrapport](#) om kommisjonens [forslag til rådskonklusjon](#) og Rådets [konklusjoner](#) fra 26. november 2018 om fremme av automatisk gjensidig godkjenning av eksamensbeviser for videregående utdanning og høyere utdanning og resultater av læringsopphold i utlandet. Europakommisjonen fulgte dermed opp sin intensjon med å rapportere til Rådet fire år etter at rekommandasjonen ble vedtatt.

Automatisk godkjenning av eksamensbeviser for videregående utdanning og høyere utdanning og resultater av læringsopphold i utlandet er sentralt i etableringen av [Det europeiske utdanningsområdet](#) innen 2025.

Rapporten viser at EUs medlemsland må ta ytterligere grep om automatisk godkjenning av utdanning skal bli en realitet innen 2025.

Norske data er ikke omfattet av rapporten annet enn om ENIC-NARICs rolle (ansvaret for godkjenningsordningene av utenlandsk utdanning som ligger hos Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse). Rapporten viser status for høyere utdanning og videregående opplæring (der fremgangen er større for høyere utdanning) samt hvilke verktøy som eksisterer for å bedre automatisk godkjenning av utdanning.

Rapporten peker på at medlemslandene bør vurdere å gjøre følgende:

- Gi ett organ i hvert medlemsland ansvar for ansvar for automatisk godkjenning av utdanning fra utlandet (høyere utdanningsinstitusjoner skal fortsatt ha ansvar for opptak til den enkelte utdanningsprogram).
- Integreere godkjenning av utdanning med system for kvalitetssikring.
- Støtte oppunder prosessen med godkjenning med gode digitale løsninger.

Europakommisjonen på sin side ønsker på sin side å støtte prosessen med å utvikle og/eller støtte:

- Et europeisk godkjennings- og kvalitetssikringssystem (A European Quality Assurance and Recognition System).
- Støtte implementeringen av rådsrekommendasjon finansielt.
- Støtte opplærings- og informasjonsutviklingstiltak.

Europakommisjonens rapport med en rekke andre relevante dokumenter finnes også [her](#).

Norges delegasjon til EU arrangerte 12. april 2023, sammen med det svenske formannskapet i Rådet for EU, Kunnskapsdepartementet og Utbildningsdepartementet i Stockholm, et seminar om automatisk godkjenning av utdanning. Statssekretær Oddmund Løkensgard Hoel deltok på seminaret sammen med den svenske statssekretæren Maria Nilsson i Utbildningsdepartementet, Markus González Beilfuss undersecretary of the Ministry for Universities in Spain og Sophia Eriksson Waterschoot direktør i Europakommisjonens generaldirektorat for utdanning og kultur. Seminaret bekreftet at EUs medlemsland må ta ytterligere grep om automatisk godkjenning av utdanning skal bli en realitet innen 2025, men seminaret viste vilje til å få dette til, selv om målet i 2025 ikke nødvendigvis er innen rekkevidde. Det svenske formannskapet i Rådet for EU vedtok senere rådskonklusjoner om automatisk godkjenning av utdanning på rådsmøtet 16. mai 2023, og seminaret ga viktige innspill til dette arbeidet.

Forslag til rådsanbefalinger om digital utdanning og opplæring og om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter

Europakommisjonen la 18. april 2023 frem to forslag til rådsanbefalinger som har som mål å støtte medlemsstatene og utdannings- og opplæringssektoren i å tilby inkluderende og tilgjengelig digital utdanning og opplæring av høy kvalitet for å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter.

Forslagene til rådskonklusjoner må også sees i lys av det [Europeiske kompetanseåret/European Year of Skills](#), og er også leveranser i [EUs digitale handlingsplan 2021-2027](#).

Forslagene til rådsanbefaling adresserer de to viktigste felles utfordringene som Kommisjonen og EUs medlemsstater i fellesskap har identifisert, nemlig 1) mangelen på en helhetlig tilnærming til digital utdanning og opplæring, og 2) vanskeligheter med å gi folk de nødvendige digitale ferdighetene.

Forslaget til en rådsanbefaling [om nødvendige muliggjørende faktorer for vellykket digital utdanning og opplæring](#) oppfordrer alle medlemsland til å sikre universell tilgang til inkluderende digital utdanning og opplæring av høy kvalitet, for å takle det digitale skillet, som har blitt enda tydeligere i lys av COVID-19-krisen. Dette kan oppnås ved å skape et sammenhengende rammeverk for investering, styring og utdanning av lærere for en effektiv og inkluderende digital utdanning og opplæring. Forslaget til rådsanbefaling foreslår veiledning og tiltak som medlemsstatene kan følge for å implementere en helhetlig politikk med involvering av et vidt spekter av interessenter, samt en kultur for innovasjon «nedenfra og opp» og digitalisering ledet av ansatte i utdannings- og opplæringssektoren. En kortfattet oversikt over forslaget til rådsanbefaling, inkludert anbefalinger ovenfor medlemslandene og hvilken støtte Europakommisjonen ser for seg å gi, finnes [her](#).

Forslaget til en rådsanbefaling om [forbedring av tilbudet av digitale ferdigheter i utdanning og opplæring](#) tar for seg hvert utdannings- og opplæringsnivå. Rådsanbefalingen oppfordrer

medlemslandene til å starte tidlig med å tilby digitale ferdigheter på en sammenhengende måte gjennom alle utdannings- og opplæringsnivåer. Dette kan sikres ved å etablere trinnvise mål og sette opp målrettede tiltak for bestemte "prioriterte eller vanskelig tilgjengelige grupper". Rådsanbefalingen oppfordrer videre medlemslandene til å støtte undervisning av høy kvalitet i skolene, å integrere utviklingen av digitale ferdigheter for voksne, og å takle mangelen på kompetanse innen IKT-yrker ved å vedta inkluderende strategier. En kortfattet oversikt over forslaget til rådsanbefaling, inkludert anbefalinger ovenfor medlemslandene og hvilken støtte Europakommisjonen ser for seg å gi, finnes [her](#).

Europakommisjonen annonserte også et de vil sette i gang med et [pilotprosjekt om et europeisk digitalt sertifikat](#) sammen med flere medlemsstater. Sertifikatet har som mål å styrke tilliten til og aksepten av sertifisering av digitale ferdigheter i hele EU. Dette tiltaket er med å ville hjelpe folk med å få sine digitale ferdigheter anerkjent bredt, raskt og enkelt av arbeidsgivere, opplæringsleverandører mv. Resultatene fra piloten vil bli presentert som en del av en mulighetsstudie om European Digital Skills Certificate mot slutten av 2023. Det endelige europeiske sertifikatet for digitale ferdigheter vil bli rullet ut i 2024 avhengig av pilotens resultater og studiens funn. Et kortfattet oversikt over et mulig digitalt sertifikat finnes [her](#). Europakommisjonen planlegger også å opprette en høynivågruppe for digital utdanning og ferdigheter.

Forslagene til rådsanbefalinger bygger på konklusjonene fra den [strukturerte dialogen om digital utdanning og ferdigheter](#) som Europakommisjonen har hatt dialog om med EUs medlemsstater gjennom hele 2022. Gjennom [det digitale tiåret](#) (2020-2030) har EU som mål å sikre at 80% av voksne har grunnleggende digitale ferdigheter (54% av alle 16-74-åringer har nå grunnleggende digitale ferdigheter), og at 20 millioner IKT-spesialister er i arbeid i EU innen 2030. Målet med dialogen har vært å øke satsingen på digital utdanning og ferdigheter og bidra til å akselerere innsatsen på EU-nivå, slik at Europa kan levere på 2030-målene. Forslagene er videre i tråd med [solidaritets- og inkluderingsgrunnpilaren i de europeiske digitale rettighetene og prinsippene](#) om at alle skal ha tilgang til internett og digitale ferdigheter, uten at noen skal falle utenfor.

Europakommisjonens pressemelding finnes [her](#), sammen med all relevant informasjon som også er nevnt ovenfor inkludert et omfattende og nyttig [Commission staff working document](#) som felles for begge rådsanbefalingene.

Det spanske formannskapet planlegger å behandle begge forslagene til rådsanbefalinger samlet på utdanningsministrenes møte 23. november 2023.

Rådets arbeid våren 2023

Det svenske formannskapet

Sverige har hatt formannskapet i Rådet fra 1. januar 2023 til og med 30. juni 2023.

De fire hovedprioriteringene for det svenske formannskapet har vært som følger :

- Sikkerhet - ytre og indre
- Konkurranseskraft –motstandsdyktighet
- Velstand – klima og grønn omstilling
- Demokratiske verdier og rettsstatsprinsipper

Prioriteringene kan sees [her](#).

På utdanningssiden har det svenske formannskapet fokusert på:

- European Year of skills med vekt på å matche utvikling av ferdigheter tilpasset arbeidslivets behov.
- Hvordan utdanning kan bidra til det grønne skiftet.
- Det europeiske utdanningsområdet.
- Gjensidig godkjenning av utdanning.
- Ukraina har selvsagt også stå på dagsorden.

Det svenske formannskapet ferdigstilte rådskonklusjoner/resolusjoner om automatisk godkjenning av utdanning, om Det europeiske utdanningsområdet og ferdigheter for det grønne skiftet. Det svenske formannskapet begynte også på arbeidet med forslagene til rådsanbefalinger på det digitale området jf. omtale underkommisjonens arbeid.

Det svenske formannskapet avholdt det halvårslige møtet i høynivågruppen («High Level Group») for det strategiske rammeverket for europeisk utdannings samarbeid i Stockholm 23-24. januar 2023. Norge ble invitert HLG-møtet, og tema for møtet var Det europeiske utdanningsområdet og situasjonen i Ukraina.

Det svenske formannskapet i Rådet for EU arrangerte 23. mars 2023 en konferanse med tema «Skills for the green transition – for a competitive Europe». Konferansen kan sees i opptak [her](#).

Rådskonklusjoner om ferdigheter og kompetanser for det grønne skiftet

EUs utdanningsministere vedtok 7. mars 2023 [rådskonklusjoner](#) om ferdigheter og kompetanser for det grønne skiftet.

Rådskonklusjonene er ikke konkrete på hvilke ferdigheter som trengs, men gir et klart signal om kommende ambisjonsnivå. Rådet viser til at en helhetlig strategi er nødvendig, og viser blant annet til rådskonklusjoner fra 16. juni 2022 om [læring for miljømessig bærekraft](#) og om [et europeisk kompetanserammeverk om bærekraft](#). Om EU skal lykkes med det grønne skiftet må arbeidstakere ha de nødvendige ferdighetene. Å øke ferdigheter/skills er også en av de fire pilarene i Europakommisjonens [melding](#) om A Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age.

Utdanning på alle nivå må spille av avgjørende rolle for det grønne skiftet, og blant annet samarbeidstiltak innen Erasmus+ som [europeiske universiteter](#) og [sentre for fremragende yrkesfag](#) kan gi et avgjørende bidrag. EUs medlemsland er videre enige om blant annet:

- Jobbe med å indentifisere kompetansehevings- og kompetanseomstillingsbehov for det grønne skiftet
- initiere samarbeid mellom alle aktører (offentlige og private tilbydere av utdanning, offentlige myndigheter, bedrifter, arbeidsformidlingsaktører og stakeholdere),
- utvikle innovative og fleksible måter å lære på,
- økt oppmerksomhet for godkjenning av tidligere oppnådd kompetanse
- og fjerne alle hindre for læring er helt essensielt for det grønne skiftet.

Rådskonklusjonene inneholder også spesifikke anbefalinger rettet mot medlemsbladene og Europakommisjonen.

En sak om møtet finnes [her](#).

Rådskonklusjoner om ytterligere steg or å gjøre automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring en realitet

[Rådskonklusjonene fra 16. mai 2023](#) om automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring, relaterer seg til Europakommisjonens [gjennomføringsrapport](#) fra 23. februar 2023 om status for implementering av [rådskonklusjonene fra 26. november 2018 om fremme av automatisk gjensidig godkjenning av eksamensbeviser for videregående utdanning og høyere utdanning og resultater av læringsopphold i utlandet](#). Rådskonklusjonene fra 2018 setter klare mål om automatisk godkjenning av høyere utdanning skal realiseres innen 2025, mens det skal oppnås betydelig fremgang når det gjelder godkjenning av utdanning og kvalifikasjoner på videregående nivå.

Det europeiske utdanningsområdet kan ikke fullt ut bli en realitet uten automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring. Gjensidig tillitt og åpenhet fremheves som essensielt for å lykkes i tillegg til å bygge på eksisterende rammeverk og resultater oppnådd gjennom som Lisboakonvensjonen (Konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning, Bolognaprosessen/EHEA (høyere utdanning) og Det europeiske utdanningsområdet (EEA) og Københavnprosessen (særskilt prosess for økt samarbeid innenfor fag- og yrkesopplæringen). Synergi med Det europeiske forskningsområdet (ERA) fremheves også.

Rådet legger i sine rådskonklusjoner blant annet vekt på at:

- Godkjenningkontorene for utenlandsk utdanning/NARICs (The network of National Academic Recognition Information Centres) innehar en sentral rolle når det gjelder kilde til kunnskap, informasjon og spredning av beste praksis.
- Begrepet automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring misforstås ofte i betydningen at godkjenning av utdanning og opptak til høyere utdanning blandes sammen. Høyere utdanningsinstitusjoner må kunne sette spesifikke opptakskrav.
- Veiledning fra nasjonale myndigheter om automatisk gjensidig godkjenning av utdanning og opplæring er lite utbredt. Innen høyere utdanning fremheves institusjonens autonomi, men en konsistent nasjonal tilnærming/veiledning kan likevel være viktig får å oppnå målsetningene fra 2018.
- Automatisk gjensidig godkjenning av utdanning er mer utbredt i høyere utdanning enn i videregående opplæring.
- Digitale verktøy vil lette prosess med godkjenning av utdanning tatt i utlandet.
- Utdanningsministrene omtaler også UNESCOs globale konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning på denne måte *«In line with the tools and the framework of the Bologna Process and of the EU, full advantage should be taken of the UNESCO Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education, since it facilitates international student mobility, puts the development of recognition issues into a global context and thus unlocks potential for the internationalisation of European higher education»*.

Norges delegasjon til EU arrangerte 12. april 2023, sammen med det svenske formannskapet i Rådet for EU, Kunnskapsdepartementet og Utbildningsdepartementet i Stockholm, et seminar om automatisk godkjenning av utdanning, jf. omtale ovenfor.

Møtesiden for rådsmøtet 16. mai kan sees [her](#).

Resolusjon om Det europeiske utdanningsområdet

[Resolusjonen om Det europeiske utdanningsområdet \(EEA\)](#) tar utgangspunkt i [framdriftsrapporten](#) for Det europeiske utdanningsområdet fra 18. november 2022. Rådet bekreftet 16. mai 2023 den politiske viljen til at Det Europeiske utdanningsområdet kan bli en realitet innen 2025. Tverrsektorielt samarbeid på tvers av sektorer som Det europeiske forskningsområdet (ERA) og arbeidslivspolitikken fremheves som viktig, og spesielt å realisere det fulle potensialet [til det europeiske universitetsinitiativet](#) for synergi mellom EEA og ERA.

Rådet understreker at de fem områdene i det strategiske rammeverket for utdanning (2021-2030) og opplæring fortsatt er gjeldene; m.a.o.

- 1) Forbedre kvalitet, likhet og inkludering og suksess for alle i utdanning og opplæring,
- 2) Gjøre livslang læring en realitet for alle,
- 3) Styrke kompetansen og motivasjonen i lærerprofesjonen,
- 4) Styrke europeiske høyere utdanning og
- 5) Understøtte den grønne og digitale omstillingen gjennom utdanning og opplæring. Etter 2025 kan de strategiske prioriteringene om nødvendig endres.

Utdanningsministrene viste til at samarbeidet opp mot etableringen av EEA innen 2025 er i rute, selv om det selvsagt er for tidlig å finne målbare effekter av alle tiltakene. På den andre siden mener en allerede nå å se at enighet om tiltakene har ført til bedre samarbeid og forpliktelser til disse. Utdanningsministrene ser imidlertid følgende områder som de største utfordringene; redusere ulikhet, mangel på lærere, fjerne hindringer for læringsmobilitet (automatisk godkjenning studieopphold i utlandet er her helt sentralt) og gjøre livslang læring til en realitet spesielt for det grønne og digitale skiftet.

Utdanningsministrene fremhevet viktigheten av ytterlige bestrebelser for spredning av gode resultater og beste praksis, og ba the Standing Group on Indicators and Benchmarks om å komme med forslag til nye indikatorer på området om inkludering og ulikhet, læreryrket og bærekraft i utdanningen.

Møtesiden for rådsmøtet 16. mai kan sees [her](#).

Rådets informasjon om Det europeiske utdanningsområdet kan sees [her](#).

Forventninger fremover

Ny Trio-formannskap Spania-Belgia-Ungarn

Fra 1. juli er det også et nytt Trio-formannskap bestående av Spania, Belgia og Ungarn. Trioens arbeidsprogram varer til og med til 31. desember 2024 og kan sees [her](#).

Trioen vil særlig vektlegge å finne felles løsninger på utfordringene og oppgavene som ligger foran oss. Dette er den russiske angrepskrigen mot Ukraina, kombinert med økende global usikkerhet, som krever at EU styrker sin motstandskraft og strategiske autonomi. Mer konkret betyr dette:

- Styrke EUs globale konkurranseevne ved å styrke Europas industrielle base i tråd med den grønne og digitale omstillingen, og ta i bruk innovasjon;
- sikre at med den grønne og digitale omstillingen er rettferdig og inkluderende ved å styrke den sosiale dimensjonen i Europa, blant annet ved å adressere den demografiske utfordringen EU står overfor;
- styrke internasjonale partnerskap, multilateralt samarbeid og sikkerhet i alle dimensjoner, bygge opp en ambisiøs og balansert handelspolitikk, samtidig som den forsvaret EUs

interesser mer selvhevdende, basert på EUs verdier, og styrker EUs evne til å handle på sikkerhets- og forsvarsområdet.

På utdanningsområdet vil trioene prioritere; å skape muligheter for livslang læring, gjøre utdanning og opplæring – inkludert digital utdanning og opplæring – inkluderende og tilgjengelig for alle. En spesiell oppmerksomhet vil bli gitt til livslang læring (reskilling og oppskilling) og muligheter for europeiske borgere til å takle fremtidige endringer i samfunnet, økonomien og arbeidsmarkedet. Trioene skal videreutvikle digital opplæring og utdanning.

Spansk formannskap høsten 2023

Spania har overtatt formannskapet 1. juli 2023, og arbeidsprogrammet kan sees [her](#). Det spanske formannskapet har fremhevet fire prioriteringer:

- 1) Reindustrialisering av EU og å styrke en åpen strategisk autonomi
- 2) Fremme grønn omstilling og miljøtilpassing
- 3) Fremme større sosial og økonomisk rettferdighet
- 4) Styrke europeisk samhørighet

På utdanningsiden vil det spanske formannskapet fokusere på følgende områder:

- 1) Utdanning og opplæringens bidrag til EUs åpne strategiske autonomi
- 2) Støtte gjennomføringen av [European Pillar for Social Rights](#)¹ og [resultatene av konferansen om Europas fremtid](#), fremme av felles verdier og europeisk medborgerskap
- 3) Gjøre fremskritt om etableringen av Det europeiske utdanningsområdet, jf. 2023 som året for «midterm review»
- 4) Fortsette å støtte god politikktutvikling på utdanningsområdet, øke tilgang og kvalitet i digital utdanning og støtte til kjønnsperspektivet i digital undervisning
- 5) Å få til et større engasjement i fag- og yrkesfaglig opplæring

Det spanske formannskapet planlegger rådsanbefalinger/konklusjoner på følgende områder:

- Om nødvendige muliggjørende faktorer for vellykket digital utdanning og opplæring
- Forbedring av tilbudet av digitale ferdigheter i utdanning og opplæring
- Utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og demokratisk medborgerskap

Et uformelt ministermøte for ministere med ansvar for utdanning og ungdom finner sted i Zaragoza 18-19. September med tema lik tilgang til utdanning av god kvalitet, europeiske verdier i utdanningen og Det europeiske kompetanseåret. EUs egne utdanningsministre møter 23. november i Brussel.

Det spanske formannskapet har allerede 28-30. juni avholdt det halvårlige møtet i høynivågruppen («High Level Group») for det strategiske rammeverket for europeisk utdanningssamarbeid. Generaldirektørmøtet for skole (DG Schools) finner sted 5-6. oktober, generaldirektørmøtet for fag- og yrkesopplæring (DG VET) finner sted 23-24. oktober og generaldirektørmøtet for høyere utdanning 14-15. desember. Norge blir invitert til disse møtene. I forbindelse med generaldirektørmøtene for skole og fag- og yrkesopplæring vil det også finne sted formannskapskonferanser om utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og

---

¹ I Arbeids- og sosialråden ved EU-delegasjonen sin [halvårsrapport våren 2023](#) kan du lese mer om EUs sosiale søyle.

demokratisk medborgerskap og om yrkesfag generelt. For høyere utdanning arrangeres det andre møtet i forumet for de europeiske universitetsalliansene 14-15. september.

Kommende initiativer fra Europakommisjonen

Europakommisjonens arbeidsprogram for 2023 under tittelen «En union som står støtt og samlet». Programmet legger sterk vekt på behov for solidaritet og samhold internt i EU, og med nære partnere. Det er en systemkamp mellom demokrati og autokrati, både i Europa og utenfor. EU må beskytte seg mot autokratiske regimer og uønsket avhengighet. Samtidig behov for langsiktighet og stø kurs selv i en krisesituasjon, med særlig henvisning til de tre flaggskipene; det grønne skiftet, digitale agenda og motstandsdyktighet.

De seks hovedprioriteringene fra starten på Kommisjonens periode (høsten 2019) ligger fast:

1. Grønn omstilling
2. Et Europa tilpasset den digitale tidsalder
3. En økonomi som fungerer for folk
4. Et sterkere Europa i verden
5. Fremme europeisk livsstil
6. Et nytt krafttak for europeisk demokrati

Arbeidsprogrammet 2023 m/vedlegg fra EU-kommisjonen finnes [her](#). Innenfor utdanningsområdet er to tiltak nevnt i tillegg til omtale av det Det europeiske kompetanseåret. Det er to tiltak som er ventet i tredje kvartal i 2023.

- Fostering better traineeships – Reinforced quality framework for traineeships er forsinket og forventes å bli lagt frem i tredje kvartal 2023. [Traineeships \(europa.eu\)](#)
- Learning mobility Council Recommendation on updated learning mobility framework (non-legislative, Q3 2023). Norge har i april 2023 [levert innspill](#) til Europakommisjonens arbeid med nytt rammeverk for læringsmobilitet.

Europakommisjonen ventes i tillegg å legge frem flere utdanningsdokumenter og nye tiltak i 2023 som:

- Europakommisjonen vil etter oversendelse en rapport til Rådet om automatisk godkjenning av utdanning, jf. omtale ovenfor, utføre konsultasjoner om veien videre for et europeisk kvalitets- og godkjenningssystem (European Quality Assurance and Recognition System).
- I 2023 vil det foregå arbeid med pilotene for en mulig Joint European degree label og en mulig legal status for allianser av høyere utdanningsinstitusjoner.
- I 2023 er «midterm review» for Det europeiske utdanningsområdet og Europakommisjonen inviterer medlemslandene, andre EU-institusjoner og stakeholdere (tredjeland m.m.) til dialog/erfaringsutveksling om Det europeiske utdanningsområdet. Denne «midterm review» skal blant annet danne kunnskapsgrunnlaget for endelig rapport om Det europeiske utdanningsområdet i 2025. Det svenske formannskapet har som beskrevet ovenfor vedtatt en resolusjon om Det europeiske utdanningsområdet og det spanske formannskapet har videre fremdrift som en av sine prioriteringer. En konferanse om Det europeiske utdanningsområdet er planlagt til 10. oktober.